

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ
І ВИРОБНИЦТВУ»**

**Екологізація виробництва та охорона природи як основа
збалансованого розвитку**

23 квітня 2025 року

**Білі Церква
2025**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Олешко В.П., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 59 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

Найбільші зміни зафіксовано у молоді риби, що проявляються у зменшенні виживаності та ростових показників.

Також встановлено, що високий рівень евтрофікації сприяє періодичним явищам масового замору риби в літньо-осінній період, що ще більше ускладнює відтворення аборигенних популяцій.

Отже, проведені дослідження підтверджують, що антропогенне навантаження істотно впливає на біологічні характеристики аборигенних видів риб Верхнього Білоцерківського водосховища. Встановлено скорочення тривалості життя, зниження біометричних показників, а також порушення репродуктивного циклу у таких видів, як плітка звичайна, краснопірка, йорж і лин. Виявлено зміни у трофічній структурі популяцій, що проявляються у зростанні частки детритного та фітопланктонного живлення, а також перевагу екологічно пластичних видів.

Отримані результати свідчать про необхідність впровадження заходів щодо покращення якості водного середовища та підтримки екологічної рівноваги для збереження аборигенної іхтіофауни водосховища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верхнє Білоцерківське водосховище. URL:<https://rovrosi.gov.ua/verhne-bilocerktivske-vodoskovichche.html>
2. Драбик І.А. Вплив гідротехнічного будівництва на біологічний потенціал аборигенних видів риб. Наукові праці ДДАЕУ. 2021. № 3 (75). С. 45–50.
3. Методичні рекомендації щодо оцінки стану аборигенних видів риб у водоймах різного типу / за ред. І.І. Новіцького. Київ: НУБіП України, 2020. 48 с.
4. Павлуш О.С. Деградація видового складу аборигенних риб під впливом антропогенних чинників. Екологічні науки. 2017. № 2 (8). С. 64–68.
5. Старко М. В. Дослідження зростання масових видів риб для оцінки екологічного стану річки Лопань. Актуальні питання біотехнології, екології та природокористування: матеріали конф. Харків: НДУ УНДІП, 2024. С. 224–228.
6. Халтурін О.В. Іхтіофауна малих водойм комплексного призначення: дис. ... канд. біол. наук. Київ, 2024. 180 с.

УДК: 639:87.002.6:612:575

КАРТЕЛЬ І. В., КАРТЕЛЬ С. О., КРАСНОЖОН О.В., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **ГЕЙКО Л.М.,** канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

РОСЛИНИ ЯК БІОІНДИКАТОРИ МАЛИХ РІЧОК

Проаналізовано особливості місцевої структурно-функціональної організації гідробіонтів біотопу малої річки.

Ключові слова: мала річка, екосистема, гідробіоценоз, гідрологічний режим, фітоценози, цинози макрофітів.

Екологічні стан малої річки на сучасному етапі є надзвичайно гострим та актуальним питанням. В забезпеченні оптимального гідрологічного режиму малих річок важлива роль належить рослинному покриву, це загальновідома істина. Але останні десятиріччя, суспільство своєю господарською діяльністю в басейнах малих річок і особливо в їх долинах грубо порушувало її. Отже, у всій своїй повноті постає проблема відновлення природних заплав, рослинності у долинах та прибережних ділянках малих річок. Ця проблема потребує комплексного підходу і тісно пов'язана з поліпшенням загального екологічного стану малих річок [1].

Макрофіти малих річок формують понад 1000 т сухої речовини в рік. В цілому за показниками індексів сапробності стан водного середовища малих річок, з огляду на її можливість забезпечити прийнятну якість води, слід вважати не задовільною. Структуру

угруповання кормових організмів риб водойми можна вважати оптимально допустимою, а трофічні відносини – у переважній більшості не типовими для водойм подібного класу [3].

Метою нашої роботи було визначення особливостей сучасної структурно-функціональної організації стану фітоценозів малої річки, та проаналізувати його екологічний вплив на біоценози річки.

Загальна картина формування складу рослинного покриву для малих річок Лісостепу України досить однорідна та флористично збіднена. В межах водойми відзначено 16 видів макрофітів - 8 власне водяних і 8 повітряно-водних. Основні масиви рослин зосереджені у заплавах та утворюють суцільну смугу вздовж берегів. Склад заростей утворений за рахунок значного розвитку очеретово-рогозових ценозів (*Phragmites australis* (Sav.) Trin.ex Steud., рідше - *Typha latifolia* L., *T. angustifolia* L.), що утворює своєрідний плавнево-болотний масив. Пояснюють характеризуються зарості середньої та нижньої ділянок водойми. Перший пояс (глибина до 1,0 м) утворюють ценози повітряно-водних рослин (*Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *T. angustifolia*, *Glyceria maxima* (C.Hartm.)). Повітряно-водні рослини, розвиваючись і нерівномірно виходячи на основний плес, формують своєрідні напівізолявані затоки-плеса.

Другий пояс (глибина 0,5-1,5 м) - пояс занурених рослин. У водосховищі - це складний зміннодомінантний комплекс, сформований *Potamogeton crispus*

L., *Myriophyllum spicatum* L. та *Potamogeton pectinatus* L. Такі зарості тягнуться практично суцільною смугою вздовж узбережь річки. Загальна частка заростей водяних рослин малої річки становить понад 80% площі. Подекуди все плесо водойми зайнято ценозами макрофітів таких як тілоріз алоєвидний (*Stratiotes aloides*).

Нижні ділянки водойми заростають не менше, так як частка водяної рослинності може сягати близько 70%. Характерне переважання угруповань справжніх водяних рослин над повітряно-водними (25%).

За відносною чисельністю в уловах малої річки домінували малоцінні промислові дрібні види риб особливо такі як верховодка (39,4 % від загального вилову риб), краснопірка – 16,6%, а також окунь – 26,6%. Питома вага ляща в уловах складала 8,6%, карася сріблястого – 4,1%, плітки – 4,7% та інші. Отже, видовий та чисельний склад риб визначається малоцінними видами риб, питома вага яких перевищує 80 %.

Таким чином покращення гідрологічного режиму в умовах малої річки, призведе в свою чергу до відновлення рибопродуктивності, шляхом проведення комплексних меліоративних робіт [2], які будуть спрямовуватись в першу чергу на відновлення проточності русла, шляхом радикальних впливів на гідрофітизацію малої річки. Ця проблема для вирішення потребує комплексного підходу і тісно пов'язана з поліпшенням загального екологічного стану малих річок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данильченко О.С. Річка як індикатор ландшафтно-екологічної ситуації (на прикладі р. Сумки). Гідрологія, гідрохімія і гідро екологія. 4. 2011. С. 179–188.
2. Рибогосподарська меліорація. LIGA:ZAKON. URL:<https://ips.ligazakon.net/document/TM045417>
3. Яцик А.В. Водне господарство в Україні / за ред. А.В. Яцика, В.М. Хорева. Київ: Генеза, 2000. 456 с.

УДК: 504.4:574.5(282.247)

МЕНЗА-ПУРЧЕЛА О.О., ОЛЕШКО Б.С., СМОТРИТЕЛЬ Є.Р., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – ШИШКОВСЬКИЙ Є.М., асистент
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЖИТТЄВИХ УМОВ ТА ОСНОВНІ РИСИ НАСЕЛЕННЯ ВОДОСХОВИЩА

Досліджено особливості формування екосистем водосховищ та їх екологічні зміни під впливом антропогенних факторів. Доведено необхідність екологічного моніторингу та раціонального управління для збереження біорізноманіття і забезпечення сталого функціонування водосховищ.

Ключові слова: водосховище, екосистема, евтрофікаційні процеси, біоценози.

ЗМІСТ

Доліненко Н.В., Слюсаренко А.О. Аналіз якості кормів та значення основних компонентів у збалансованій годівлі риби.....	3
Шаровар Д.О., Варвінський Є.В., Чорноморець О.В., Куновський Ю.В. Перспективи розвитку аквакультури в Україні.....	5
Сільченко К.К., Сухецький Є.О., Васильчук Ю.А., Куновський Ю.В. Організація процесу розмноження та відтворення прісноводної креветки.....	7
Шаровар Д.О., Якобчук Я.П., Нечухрана Н.Ю., Олешко В.П. Методи та технологія проведення заходів рибогосподарської меліорації на внутрішніх природних водоймах.....	8
Гембік В.О., Кравчук М.В., Годжаєв І.Р., Олешко В.П. Сезонна динаміка біоіндикаторів евтрофікації у водоймах Київського регіону.....	11
Гембік А.О., Прокопчук В.В., Яценко В.С., Олешко В.П. Вплив антропогенних чинників на біологічні характеристики аборигенних видів риб, Верхнього Білоцерківського водосховища.....	13
Картель І.В., Картель С.О., Красножон О.В., Гейко Л.М. Рослини, як біоіндикатори малих річок.....	15
Менза-Пурчела О.О., Олешко Б.С., Смотритель Є.Р., Шишковський Є.М. Особливості життєвих умов та основні риси населення водосховища.....	16
Мурга М.С., Стадник В.І., Герасименко В.Ю. Екологічні аспекти якості атмосферного повітря закритих приміщень.....	17
Стадник В.І., Мурга М.С., Герасименко В.Ю. Використання ГІС-технологій для оцінки змін водного дзеркала річки Рось як індикатора екологічної безпеки.....	18
Мурга М.С., Дубовий В.І. Агроєкологічні особливості створення дослідного поля після меліоративного покращення території.....	19
Нерубенко І.О., Ляшинська О.В., Дубовий В.І. Агроєкологічні особливості використання мулових мас стічних вод при вирощуванні сої у вегетаційному досліді.....	21
Зікрач Ю.М., Дубовий В.І. Особливості виробництва біогазу з бурякового жому.....	22
Орлик В.В., Трофимчук А.М. Високотехнологічні приманки для ефективного спортивного рибальства.....	23
Бількевич Б.М., Рябченко Г.В. Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку.....	25
Васищева С.Д., Зеленець Д.А., Нільсен Н.І., Гриневич Н.Є. Результати досліджень біологічного споживання кисню у воді білоцерківських водосховищ.....	26
Kachanenko O.M., Pryshchepchuk I.H., Khomiak O.A. Technological approaches for the use of recirculating aquasystems in aquaculture.....	27
Кириленко Р.О., Курмаз В.О., Багатько В.С., Шваб В.С. Інвазійна іхтіофауна як фактор трансформації екосистем внутрішніх водойм України.....	28
Контущ А.О., Шваб В.С. Аналіз перспектив відтворення та вирощування різних видів раків в умовах аквакультури.....	29
Котляренко О.І., Поліщук С.А. Забруднення екосистеми внаслідок військових дій.....	31
Лавренюк Є.І., Матійчук М.В., Насибуліна А.Р., Гриневич Н.Є. Результати дослідження водного показника води річки Сквирка в межах міста Сквир.....	33
Лиженко О.П., Шулько О.П. Проблеми переробки та сортування побутових відходів.....	34
Маркитанчук Д.О., Бітюцький В.С. Інтегроване очищення стічних вод за допомогою систем мікроводоростей та бактерій: вплив на довкілля та відновлення ресурсів.....	36
Мосійчук М.М., Мацкевич В.В. Трофічна детермінація ризогенезу ожини <i>in vitro</i>	37
Потіха Д.І., Шевченко В.В., Скиба В.В. Фітоіндикаційний аналіз поширення амброзії полинолистної (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) в межах Білоцерківської громади.....	40
Приходько В.М., Бондарчук С.П. Особливості впливу водозбірної території на гідроекологічний стан водойм-приток р. Прип'ять у Волинській області.....	41